Ч. 240 (12.896). Львів, неділя 25. жовтня 1931. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Закордонні прикрощі Польщі.

Програний процес з Литвою перед Міжнароднім Трибуналом у Газі. — Протипольські репресії в Латвії. — Неприхильні резолюції Міжнародньої Унії Товариств Ліги Націй.

Львів, 23. жовтня 1931.

Успіхи і невдачі на закордонному терені це найделікатніша матерія для держави і народу. Знаємо, що всі внутрішньо-політичні спори, навіть на тему закордонної політики, мовкнуть у моменті активної акції перед закордоном та з усіх членів кабінету найрідше вотум недовіря отримує у парляменті міністр закордонних справ, який теж зі свого боку мусить найбільше рахуватися з настроями і поглядами всіх поважних груп у свому краю. Нічого шукати прикладів у чужих: ось акція Української Парляментарної Репрезентації на женевському ґрунті у справі минулорічних подій сцементувала довкола себе абсолютно все українське громадянство без огляду на політичні партії і табори, бо лише в той спосіб кожна закордонна акція може користуватись авторитетом.

Тому атаки на міністерство закордонних справ є атаками найприкрішими для уряду, а з другого боку вони свідчать вже справді про величезну внутрішню — громадянську распрю. В останніх місяцях ми є свідками саме таких нагальних атак на польське міністерство закордонних справ, на яке польська — головно ендецька — опозиція звалює безпосередню вину за ріжні закордонно-політичні поразки, обвинувачуючи у них взагалі післятравневу владу. Що ці атаки не є лише тактично-демагогічним маневром, на це вказує виступ покійного графа Скшинського, коротко перед його трагічною смертю (згинув, як відомо, в автомобілевій катастрофі), в краківському „Іл. Курєрі Цодз." з гострою критикою пасивности мін. Залеського та бюрократичної системи цілого закордонного міністерства.

В останньому часі справді Польща зазнала на закордонному ґрунті кілька невдач, з яких деякі викликали в польській і закордонній пресі дуже голосний відгук. Мабуть найважнішою з тих подій є присуд Міжнародного Трибуналу у Газі, який рівно тиждень тому вирішив на некористь Польщі спір поміж нею і Литвою за уруховлення залізничої комунікації з Вильна крізь литовську територію до Кеніґсберґу і Мемеля (Клайпеди). Історія того спору дуже довга, а його першим джерелом — „бунт" полк. Желіґовського, який 9. жовтня 1920 року прогнав з Вильна литовців і зайняв польськими військами. Того акту Литва ніколи не признала і вже 11 літ надзвичайно послідовно скрізь, де лише можна, підкреслює свої претенсії до Вильна й оминає усього, що моглоб ці претенсії ослабити. З дальших етапів польсько-литовського конфлікту варта згадати дату 24. вересня 1922 року, коли то польський сойм ухвалив „виленський статут", ґарантуючий Віленщині автономію, — доля того закону про „статут" акуратно та самісінька, що доля „автономічного" закону для Сх. Галичини, прийнятого у варшавському соймі в два дні пізніше. В грудні 1927 року марш. Пілсудський виїхав особисто до Женеви вияснювати, чи між Польщею і Литвою „є війна, чи нема". Почув від Вальдемараса, що „нема" і на цій підставі Ліґа Націй з радістю ствердила „стан мира" між обома державами. Але конфлікт остав конфліктом, бо Литва далі жадала Вильна, Польща далі вважала Вильно інтеґральною своєю частиною, а Ліґа Націй нікому з них не могла признати правди, якщо не хотіла викликати власного позвалу. Тому Ліґа Націй доручила їм „безпосереднє порозуміння". Безпосередні переговори розпочалися 20. березня 1928 р. у Кеніґсберґу і — після ріжних перериків і перипетій включно з демаршом держав Антанти в Ковні — 3. листопада 1928 року представники Польщі і Литви підписали у Кеніґсберґу кінцевий протокол, — що до ніякого порозуміння дійти не можуть! Правда, в тому самому місяці й році Литва приступила до пакту Кельоґа, чим задокументувала, що не хоче свого спору рішати війною, а проте у литовській конституції з 25. травня 1928 р Вильно фіґурує, як столиця Литви, а Ковно фіґурує лише як тимчасовий осідок властей! Практично конфлікт зазначується у браку дипльоматичних і консулярних, почтово-телеграфічних і комунікаційних безпосередніх звязків та браку торговельної умови. Всупереч усім спробам Польщі — Литва вперто відмовляється від тих звязків.

Справа урухомлення безпосередньої залізничої комунікації була предметом окремих нарад Ліґи Націй. Її рапорт у цій справі з вересня 1930 р. відкинули обі сторони. Тому Рада Ліґи Націй звернулася до Гаського Трибуналу з просьбою видати опінію чисто правної натури: чи істнують міжнародні зобовязання, які наказують Литві в нинішніх обставинах відкрити комунікаційний рух з Польщею, бодай на малому транзитовому відтинку. І ось Гаський Трибунал станув на становищі, що таких зобовязань Литва не має і що, навпаки, Литва має право вживати супроти Польщі „мирних репресій", до яких належить теж перервання комунікаційного получення... На практиці у взаєминах обох держав нічого не зміниться, але Литва все таки дістала новий арґумент у своїй міжнародньо-дипльоматичній боротьбі за Вильно!

Другою, безсумнівною поразкою є поважні протипольські репресії, застосовані в останніх тижнях державною владою в Латвії. Тамошня влада закрила дві найповажніші польські організації, а саме „Союз Поляків у Латвії" і „Союз польської католицької молоді"; закрито єдиний польський щоденник в Латвії „Давон"; закрито шість шкіл з польською мовою навчання; закрито польський театр; загострено приписи навчання польської мови в латишських школах; арештовано чільніших польських діячів. 17. ц. м. окружний суд в Динабурзі затвердив розвязання Союзу католицької молоді; акт обвинувачення закидав тій організації, що вона переступила статут і вела акцію, щоби кілька громад в Ілукштанському повіті шляхом плебісциту зажадали свого прилучення до Польщі. Процес проти Союзу Поляків у Латвії розпочався 17. ц. м. у Динабурзі; він відложений для покликання нових свідків.

Польська преса, описуючи ті репресії обурюється на Латвію, яка взагалі важиться на такі вчинки. Тут треба пригадати, що Латвія, це малесенька балтійська держава з 1.600.000 мешканців. Ендецька преса славить при цій нагоді Романа Дмовського, який в 1918 році домагався від Вільсона прилучити т. зв. Курляндію з Динабурґом до Польщі і злобно додає, що марш. Пілсудський, тодішній головний вожд польської армії і Начальник Держави, „віддав" Латвії у 1920 році місто Динабурґ... Висновок ендецької преси такий, що можливо — життя не потверджує запевнення нинішніх державних керманичів Польщі про її великодержавницький престіж за кордоном (гл. вступна стаття „Де великодержавність?", „Ґаз. Варш." з дня 17. ц. м.).

Про третю подію з того самого циклю широко писало кілька днів тому „Діло": маємо на увазі звіт з засідання Менш. Комісії Т-ва Прихильників Ліґи Націй з 6. ц. м. у Перуджі (Італія) (гл. „Діло" з 22. ц. м.). Польська брукова преса вирвала з 4-ох резолюцій Комісії лише одну, третю, яка каже про „недостачу льояльности деяких елементів, що проявляється між іншим терористичними актами", — і в цій резолюції бачить осудження усіх тих українців, так, наче би хтонебудь перечив, що ті елементи, які ведуть терористичні акти не є нельояльні! Тимчасом перша й основна резолюція — пригадуємо — звучала так:

„Меншостева Комісія Міжнародньої Унії Товариств для Ліґи Націй: 1) Констатуючи, що держава не може ніколи, навіть коли лучаються події, що заслуговують на осуд, вважати себе звільненою від тих обовязків супроти своїх підданих, які випливають з ідеї справедливости і поваги до права, висловлює надію, що польський уряд поробить відповідні заходи для полагодження подій, які стали предметом скарг внесених до Ліґи Націй".

Що ця резолюція не є „побідою", це стверджує і сам польський делеґат пос. Стронський, заявивши, що йому „було дуже прикро" брати участь у її стилізації та погодитися з нею...

Кожна з названих трьох подій ніби невеличка. Але всі вони сталися в одному місяці і цим ще збільшують неприємність, якою безумовно кожна з них і всі вони вкупі є для міністерства закордонних справ.

1 листопада ц. р. здержимо висилку „Діла" П. Т. Передплатникам, які мимо упімнень, досі не вирівнали своєї передплати.

Wyciąg z protokołu wspólnego z d. 20. października 1931 r Sąd okręgowy Wydział VI karny we Lwowie w sprawie konfiskaty Nr. 232. czasopisma „Dilo" z daty Lwów dnia 16. X. 1931 r. do ygn. VI. 1 Pr. 503/31 na posiedzeniu niejawnem w dniu 20. października 1931 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 15. X. 1931 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" № 232 z daty Lwów, dnia 16 października 1931 r. zawierającego w artykule p. t. „Areszty w Jaworiwszczyni" znamiona występku z § 300 uk., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust druk. z 17. XII. 1862 Dzup. Nr. 6 ex 1862, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu nieprawdziwemi twierdzeniami i przekręceniem faktów poniżyć w powadze zarządzenie władz bezpieczeństwa pod względem ich urzędowania w zakresie prawa przytrzymania podejrzanych osobników i pobudzić innych do wzgardy i nienawiści przeciw tym władzom, co odpowiada znamionom występku z § 300 uk. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: J. Antoniewicz wr.

Protokulant: A. Janowski wr.

Za zgodność: Lipanowicz starszy sekretarz.

—o—

За вільне слово в соймі.

Промова посла О. Луцького на засіданні сойму 20. жовтня п. р.

Висока Палато! Клюб Українських Послів вважає внесок Клюбу ББ, щоби ще дальше обмежити час посольських промов епізодом, що хоч сам по собі і дрібний, то всеж таки важний, передовсім з огляду на послідовність цілої політики уряду в українській справі. Щоби цей внесок з нашої точки погляду якслід оцінити, мусимо оглянутися позад себе, на цілість українського досвіду, від коли перебуваємо в межах польської держави.

У цьому часі ми втратили майже всі наші передвоєнні здобутки. Нині ми вже навіть не можемо виховувати нашого покоління в рідній мові та в національному дусі і дійшли до такого застрашаючого факту, як той, що на цілій Волині вже нема ні одної української школи! І ми, і ви, панове, знаєте, як болючим є досвід нашого народу за цей час у такій важній справі, як переведення т. зв. земельної реформи.

(Віцемаршалок Маковський: Пане после, на деннім порядку є справа зміни соймового реґуляміну!).

Пане маршалку, зараз до неї перейду, але годі розглядати її без хоч би дуже загально накресленого тла.

Нашу молодь приймається до нерідних державних шкіл, передовсім на університет у дуже обмеженій скількости. Але й цих, що покінчили вищі школи, не приймається майже зовсім ані до державних ані до самоуправних установ. Молоді, яка не може найти праці відповідної до її цілої життевої підготовки, назбиралося в нас дуже-дуже багато. *Багатотисячний безробітний, умовий пролетаріят — це сила завсіди ґрізна. Школи, всі апарати для наших освітніх, мистецьких і наукових справ мусимо удержувати власними фондами.*

Малу частину безробітної інтеліґентної молоді заняла наша кооперація. Однак вже зродилася в богатьох ваших головах, які рішають про хід життя, думка, що самовистарчальна і національна українська кооперація не сміє істнувати.

Для нас найперше пропала свобода зборів. Що вже не можемо відбувати політичних віч, ані навіть довірочних нарад без асистентів поліції, — про це, панове, знаєте. Як довго унеможливлювано тільки наші віча та зібрання, всі ви, панове, мовчали. Однак зло раз введене в життя, проти нас чи іншої немилої вам ґрупи, має ту прикмету, що скоро стає загальним. Щойно тоді і ви починаєте розуміти, що зло є злом.

Таку маємо свободу поза соймом.

В яких умовинах працюють українські посли в соймі? Після попереднього „справлення" реґуляміну, ми вже не можемо внести жадного запиту, ані жадного внеску своїми силами. Не стає нам підписів, мусимо просити за них інші клюби. Це тому, бо вибори перепроваджується таким чином, що багатоміліонова українська нація в межах Польщі не має в соймі та сенаті вже навіть стільки заступників, щоби їх підписами можна було внести звичайну інтерпеляцію чи зголосити якийнебудь внесок.

Мало цього! Навіть коли вдасться нам при чужій допомозі подати запит, то уряд, не вважаючи на всі обовязуючі постанови, з правила не дає на них ніякої відповіди. Все губиться в повітрі.

Промови послів цензурує пан маршалок. Що йому не подобається, це не появляється навіть у протоколі соймових засідань. І на цьому не кінець. Навіть ці частини наших промов, що перейшли цензуру пана маршалка, цензурує ще львівське староство гродське і тому занадто часто навіть вони не можуть появитися в часописах. Взагалі, змислу конфіскат в українських часописах ніхто з нас, навіть вдумуючися в вашу психіку і ваш інтерес, зрозуміти не може. Конфіскується навіть сухі реляції про неоспоримі факти. Якась фатальна сила, яка про все рішає, творить на наших землях з біжучого життя згущений паровий котел без ніяких вентилів. (Вічні зверювання послів з лавок Клюбу ББ. Оклик: „А Берлін що?" Пос. Л. „Видумайте щось нове").

Прошу пригадати собі, серед яких умовин приходиться нам вести бюджетову дебату. Сойму не скликується місяцями, тому в короткій бюджетовій сесії припадає нашому Клюбови з правила на дуже важні промови тільки кілька хвилин. Клюб має визначений маршалком такий короткий час на бюджетову дебату, що годі поважно розправитися з всіми питаннями, тісно звязаними з бюджетом.

Взагалі не маємо в цьому соймі ніяких виглядів на переведення якогонебудь нашого внеску. На протязі останніх літ ми видвигнули в наших внесках чимало справ практичних, конечних для нашого життя. Такі внески був би щонайменше поважно і пічево розглянув кожний інший сойм в Европі. Тут нема про це мови. Тут ніколи не заскочила нас така несподіванка. Оця вже раз згадана фатальна, але рішаюча в Польщі сила раз-у-раз переконує українську суспільність, що на парляментарнім і леґальнім шляху вона в Польщі нічого не осягне...

Та маємо ще гіршу справу. Постанови цього сойму, що буцімто заспокоюють деякі наші потреби, приняті й оголошені, також губляться в безвістях. Їх не вводиться у життя. Ми ніколи не дамо своєї згоди на ухвалу цього сойму про територіяльне самоврядування в трьох воєвідствах Галичини з 1922 р., яка мала бути виконанням великого міжнародного зобовязання польської держави в нашій справі, але чи не цікаво, що її не введено в життя?

(Маршалок Маковський: Пане после, звертаю щераз увагу, що відбігаєте від теми!).

Те саме сталося з давньою постановою сойму, щоби оснувати в означенім і давно вже минулім речинці український університет.

Яка є політична українська думка, про це суспільність польська могла досі хоч частинно знати з політичних розправ у судах. Однак знаємо, що вже і в цьому напрямку має бути обмежена свобода адвокатів.

На нинішньому засіданні має перейти постанова, щоби кожну посольську, невигідну урядові, промову можна було зґільотинувати вже по 15-ох хвилинах. Панове! Кожна національна справа — це справа духа! Ніякі ворожі сили не здержуть його. Ви не осягнете наміреної цілі! Чимраз слабше може лунати в цьому соймі вільне українське слово. Але чиж не завважуєте, панове, що наша справа чимраз голосніша в світі?

Члени нашого клюбу зберігали межі цеї трибуни з огляду на маєстат репрезентованої ними справи. Ми розважили цілий наш досвід у цьому соймі та ціль нового внеску. Із засадничих причин, мусимо протиставитися йому. Заявляю, що будемо голосувати проти приняття внеску.

—o—

Японці у Манджурії.

Жевніце коло Праги, ЧСР., 18. жовтня 1931.

СТРАТЕҐІЧНЕ РОЗҐОРТАННЯ ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ І ЙОГО ЗНАЧІННЯ.

Війна є лише продовженням політики, але зі зброєю в руках. Проф. Ген. Леєр.

Переді мною часописи з Харбіна, того цікавого міста, де живуть поруч: більшовицькі урядовці, червона військова охорона залізниць, протирадянські, навіть монархістичні російські орґанізації, українська „Січ", японські концесії, англійські крамниці... Поруч з аґентурою ДПУ. аґентури чи не всіх держав світа.

Для всіх цих груп той грюхіт гармат, що гуде близько на південь, є питанням завтрішнього дня, питанням життя і смерти.

Там виходить низка часописів майже на всіх мовах світа й ось декільки чисел двох з тих газет: „Гун-бао" та „Восток", що кажуть нам, як крок за кроком розгортався наступ японців.

Перед початком збройного конфлікту мали японці на суходолі два осередки з великими військ. залогами: Сеул-Чемульпо та Квантун, які морськими шляхами повязані з японськими островами. Китайські політичні та господарські центри: Пекін, Нанкін, Шанхай та Кантон, лежать на південний захід від цих осередків і шлях до них веде або морем, або берегами заливів Жовтого Моря. Отже якби японці починали війну з Китаєм, вони мусілиб іти якраз туди. Однак, як кажуть харбінські часописи, спершу посунули японські відділи берегом Японського Моря по Кореї вздовж залізниці на Чундань, тобто в напрямі на Владивосток. Коли-ж ці відділи, діставши морем на Чундань підтримку, повернули на Ґірін, вирушили інші, більші японські відділи на Мукден, виславши окремі групи на ріку Ляо-хе та трохи в бік Пекіна, а самі посунули на Тіонень-Садунь у напрямку на стацію Манжурію, чи то на Улан-батор, — столицю Монголії. Час скермування їх на Тіонень скординовано з ментом захоплення Ґірінською групою ст. Чень-чень на залізниці Харбін-Мукден, що забезпечувало цілу операцію Мукденської групи на Садунь не лише від китайців, але й від Харбіна (москалів)!

Обидві групи залишали вздовж свого шляху, що „випадково" згоджувався з напрямком залізниць, які будуються за японський капітал та японськими робітниками, залоги у більш важливих точках, так, що коли закінчено пересунення більших сил, маємо перед собою ясно зазначені дві смуги забезпечуючих передніх сторожей.

Перша йде від Японського Моря до кордонів Монголії фронтом проти СРСР, тягнеться рівнобіжно до залізниці Владивосток-Чіта і забезпечує японській команді не лише прорвати тої залізниці там, де це буде потрібно, не лише вихідне становище для операцій на північ, але також можність контролювати всю торговлю, евентуально пачкарство й пропаганду СРСР. у Китаю. Праве крило тої смуги забезпечує море, де японська фльота панує цілковито; ліве притикає до кордону, в яку, як вірити харбінським часописам, японці пачкують зброю, роздаючи її монгольським самостійницьким та протирадянським ґрупам.

Друга смуга, до речі — слабша, йде по ріці Ляо-хе, забезпечуючи війська від спроб контракції з боку Китаю та полекшуючи евентуальний наступ на Пекін, Нанкін і Кантон. Трикутник Квантун-Мукден-Сеул: це райони зосередження головних резерв японської армії, вихідний для удару і проти СРСР. і проти Китаю. Цікаво, що таке зручне розгортування японських військ забезпечувало їх найміцніше з тої сторони, з якою Японія **не воює**, а саме від СРСР!

Так виглядає справа на суходолі. На морі також цікаві речі.

Японія дуже занепокоєна тим, щоби не сталося нічого її громадянам у портових містах Китаю й ось бригада кораблів за бригадою мобілізується і виходить у відкрите море до берегів Китаю. Для чого це? Щоби тримати в послуху хоч яке велике портове місто, досить повернути на нього дула гармат якогось старого корабля-стаціонера, якого все одно з берега не вкусиш. Тут-же бачимо лінійні кораблі, здатні до бою з таким ворогом, якого в тих портах нема. Чи-ж це не тому, що з Японського та Жовтого Морей, по якому кружляють у повному боєвому поготівлі важкі лінійні бриґади під прапором червоного сонця Японії, всього 380—200 миль до Филипинів, де ще повіває прапор американських зірок? Чиж не хоче це сонце, якщо не погасити зірки, то не дати їм далі світити на Жовтому небі? До Гонконгу, де віє англійський прапор, теж не далеко, а там і Сайгон — господарство банкира Европи — Франції.

Отже ясно кажуть нам харбинські часописи, що Японія твердо рішила закріпити за собою те, до чого вона змагає уже 35 років і готова бити по пальцях тих, хто їй у цьому захоче перешкодити.

А може щось інше? Може це лише спроба ліквідувати чиїсь впливи на Далекому Сході? Читачам „Діла" ми вже зясовували, що Японія завжди від 35-и років робить несподівані наскоки, коли має вигляди на успіх і вигідну ситуацію.

Може ця виґідна ситуація є і тепер, може безробіття, до якого зовсім не звикли в Сполучених Державах Півн. Америки, примусить крізь пальці дивитись на справи на Далекому Сході і, що більше, навіть помагати тим, хто захотів би ліквідувати ті впливи, які моглиб це безробіття використати — а саме впливи СРСР! Таким робом не конче треба глядіти на Америку, як на обовязкового союзника Китаю в його нинішньому спорі з Японією.

А для самої Японії може бути вигідно використати момент, щоби ліквідувати бодай впливи одного з тих чинників, які моглиб перешкодити їй в її плянах на будуче, бо добре всім відомо, що в державах з несталою соціяльною ситуацією зовнішній конфлікт може довести до краху. До того, як ми вже казали, проблема війни при теперішній техніці є проблемою металів і вугілля, — а про вугольну крізу в Союзі Рад. Республик пише нині вся світова преса.

Якби там не було, але воєнні катастрофи на обрію.

Нас, військовиків, зовуть чорними круками, що крячуть про війну, чекаючи на поживу... Не круки ми, а буревісники й біда тим керманичам, що не прислухуються до різкого крику зловіщих птахів бурі.

Всеволод Петрів,
ген. штабу генерал хорунжий.

—o—

Арештування на Україні.

Недавно подали ми вістку про арештування радянською владою українського письменника Максима Рильського та закриття журналу „Життя й Революція“, в якому гуртувалася група українських т. зв. неоклясиків. В ост. днях наспіли вісти, що арештування у звязку з викриттям опозиційної організації серед українських комуністів приймають все більші розміри. Досі арештовано 10 предсідників окружних рад, 5 керовників тракторних станиць, 17 секретарів місцевих організацій комуністичної партії й 12 голов хліборобських колективів. Арештування йдуть теж серед адміністраційних урядників в окружних і районових радах. Доходження мало викрити, що українські опозиціоністи зорганізували систематичний саботаж, щоб унеможливити вивіз збіжа й інших продуктів з України. Між арештованими українськими комуністами є 8 вищих урядовців української республики. У звязку з тим рада народніх комісарів видала до населення відозву, в якій заповідає строгі кари учасникам саботажу.

—o—

Літвінов у Туреччині.

22. жовтня виїхав до Ангори народній комісар закордонних справ Літвінов із жінкою, з турецьким амбасадором у Москві та службовками комісаріяту закордонних справ. Офіціяльно ця подорож має характер ревізити. Нема сумніву, що Літвінов везе теж і політичні предложення.

Перед виборами в Анґлії.

Чим ближчий день англійських виборів, тим виразніше зарисовуються шанси поодиноких партій. Загально думають, що теперішній уряд добуде поважну більшість. Політичні й господарські кола цікавляться головно питанням, чи консерватисти вийдуть найсильніше та що тоді буде. Знавці виборчої ситуації закладаються щодо виборчих вислідів і ставлять такі гороскопи: консерватисти 336 мандатів, група ліберальна Саймона 29, група ліберальна Семюеля 28, лейбуристи Мекдональда 10, незалежні проурядові 1, разом 404 прихильників проурядового обєднання. Опозиційному таборові віщують тільки 211 мандатів, з чого лейбуристи дістануть 202, незалежні ірляндці 2, незалежні прогібіоністи 1, Мослі 1, група Льойд Джорджа 5. Таким чином урядова більшість мала би в парляменті 193 голосів більше від опозиції.

Повстання на Кипрі.

На острові Кипрі вибухло повстання проти англійської влади. Є це націоналістичний рух місцевого грецького населення, що хоче обєднатися з Грецією. Повстанці підпалили дім англійського ґубернатора. Поліція вжила зброї й застрілила кількох людей, а кільканацятьох ранила. Положення представників англійської влади критичне, бо все населення є проти неї. З Атен повідомляють, що архієпископ з Кипру проголосив уже обєднання острова з Грецією.

Кипр належав до 1870 р. до Туреччини, яка передала його під протекторат Англії за поміч, дану їй проти Росії. В листопаді 1914 р. Англія анектувала цей остров, бо Туреччина станула у світовій війні по стороні центральних держав. Від травня 1925 р. Кипр є британською кольонією, яку заселює 245.000 греків і 62.000 турків.

Для ратування ситуації Англія вислала воєнні кораблі з Мальти, а крім того з Олександрії мають виїхати військові відділи на літаках.

—o—

160 свідків у берестейськім процесі.

Оборонці в берестейськім процесі зложили список відводових свідків. Їх є 160. М. ін. покличуть: б. маршалів сойму Тромпчинського, Ратая, Дашинського, б. прем. Бартеля, пос. Незвяковського, Дембського, Рога, Рибарського, Хондзинського, Струга, Тугута, Квапінського, бувш. воєводу Дунін-Бурковського, Корфантого й ін. Крім того на листі свідків є 37 селян із брацлавського та білостоцького воєвідства.

Львівський воєвода уступає?

„Курер Польскі“ повідомляє, буцімто теперішній львівський воєвода уступить. Іменують новим воєводою котрогось із вищих військових. Він опісля буде воєводою трьох злучених воєвідств.

Кооперативний курс.

Курс кооперативного книговодства і діловодства в господарській школі Т-ва „Просвіта“ в Милованні.

В часі від 1. IX. до 5. X. відбувся у госпо-
дарсько-садівничій школі Т-ва „Просвіта“ в Ми-
лованні шеститижневий курс кооперативного
книговодства і діловодства. На цей курс зголо-
силося 20 учасників із 12-ти ріжних повітів, у
тому 8-х з власного (товмацького) повіту, двох
з Лемківщини, а двох з Волині. Крім цих 20-ти
зголошених учасників покінчило цей курс ще
14 сталих учеників господарсько-садівничої
школи. Таким чином разом покінчило курс 34
учасники. Всі вони є рільниками, в віці від 18
до 31 літ, з покінченою народньою школою.
Лише один абсольвент курсу мав покінчених
4 гімн. кляс. В програму курсу входило крім
кооперативного книговодства і діловодства
(159 годин навчання) ще й пасічництво, ветери-
нарія, садівництво і рахунки. Курс цей відбувся
під проводом управителя школи інж. Е. Бри-
линського, а кооперативного книговодства вчив
інж. І. Ґурик, пасічництва о. дир. Й. Раковський,
ветеринарії д-р Степан Білас, садівництва інж
Я. Раковський, а рахунків учит. І. Каблак. На за-
кінчення курсу відбувся іспит; на 34 учасників
16 покінчило курс з дуже добрим, 14 з добрим,
з 4 з достаточним успіхом. Таким чином завдя-
ки Т-ву „Просвіта“ знов 34 належито вишколе-
них молодих селян стане до праці на коопера-
тивній ділянці.

Інтерпеляції Українського Клюбу.

1) В СПРАВІ РОЗВЯЗАННЯ ЧИТ. „ПРОСВІТИ“ У ГРУШОВІ, ДРОГОБИЦЬКОГО ПОВІТУ.

Воєвідський уряд у Львові рескриптом з
дня 26. IX. 1931. розвязав читальню „Просвіти“
у Грушові, дрогобицького повіту, мотивуючи
це тим, що згадана читальня переступила озна-
чений статутом обсяг діяльности. А саме секре-
тар читальні Іван Белз, деклямуючи на концерті
Шевченка дня 28. VIII. 1930. йогож поему „До
мертвих і живих“, змінив будьто би самовільно
текст поеми, вставляючи в нього поодинокі
слова і речення, якими підбурював присутніх
проти поляків. Тому, що суд у Медиличах, який
на донос поліції розбирав справу п. Івана Бел-
за, увільнив його цілковито, бо на розправі ви-
явилася повна безпідставність поліційного до-
несення, — підписані запитують п. міністра
внутрішніх справ, у якого лежить рекурс тої
читальні, чи не схоче він ухилити рескрипт Во-
євідського уряду у Львові та привернути прав-
но іствування чит. „Просвіти“ у Грушові?“

2) В СПРАВІ НЕВИПЛАЧУВАННЯ УБЕЗПЕЧЕНЕВОЇ КВОТИ НА СЕЛЯНСЬКІ БУДИНКИ В ЗАВАДЦІ, ПОВ. ТУРКА.

Дня 3. травня 1931 знищила пожежа кіль-
канацять селянських загород у Завадці,- пов.
Турка. Деревляні будинки, криті соломою або
ґонтами, спалилися цілі. Висланий з Турки у-
безпеченевий урядовець, замість чесно стверди-
ти повну шкоду, покликав пошкодованих го-
сподарів до канцелярії постерунку поліції та
почав переводити з ними угодове поступован-
ня, намагаючись вимусити на них якнайменші
відшкодовавчі квоти. Наслідком такого посту-
повання поносять шкоду отсі рільники: 1) Петро
Лужецький, убезпечений на 2.140 зол., має при-
знане урядовцем ледви 1.300 зол., 2) Антін Ба-
бинець, убезпечений на 1.050 зол., має призна-
не 760 зол., 3) Марко Лесюк, убезпечений на
1.580 зол., признане 1.000 зол., 4) Марія Баби-
нець, убезпечена на 2.850 зол., признане 1.889
зол., 5) Йосиф Гізінгер, убезпечений на 1.200
зол., має признане 679 зол., 6) Ілько Марчишин,
убезпечений на 1.040 зол., має признане 849 зол.,
7) Яким Марочканич, убезпечений на 1.220 зол.,
має признане 849 зол., 8) Ілько Бабинець, убез-
печений на 990 зол., має признане 100 зол. То-
му останньому признано злосливо таку малу
квоту, бо домагався совісних таксаторів, а не
хотів піддатися довільній оцінці урядовця.

Що більше, громадський писар у Завадці
Мелетич затаює висоту убезпечених квот, кори-
стаючи з тої обставини, що при пожежі підпа-
ли знищенню також асекураційні поліси. Так
обманено Марію Бабинець, яка платила премію
від убезпеченевої квоти 2.890 зол., а громада
подала 2.600 зол. Всі інші названі також не мо-
жуть довідатися про дійсну убезпеченеву суму.
Наслідком цього поступовання від травня ц. р.
не могли люди дотепер відбудуватися, а є мож-
ливе, що й зима не принесе їм пільги.

З уваги на вище наведені факти підписані
питають: 1) чи п. міністр зволить зарядити, що-
би слідства з причини пожежі не тривали довше,
як один місяць; 2) щоби пошкодованим з при-
чини пожежі давано зачет принайменше 75 проц.
убезпеченевої суми, доки скінчиться слідство;
3) щоб оцінка шкоди була переведена запри-
сяглими громадськими таксаторами, а не на
основі довільної оцінки урядовця, нераз мало
обізнаного з місцевими відносинами; 4) чи в кон-
кретних вище наведених випадках п. міністр
зарядить поновне справедливе оцінення спале-
них будинків, без якогонебудь примусу та по-
тягне до відповідальности убезпеченевого уря-
довця і громадського писаря в Завадці?

—o—

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Памятайте, що від 25. до 31. жовтня 1931 р. всенародня ювилейна осінна збірка на „Рідну Школу" !

Всі українці й українки, кожна кооператива і молочарня, всі товариства і підприємства зложать датки на „Рідну Школу".

Всі українські повіти і громади та весь український нарід сповнить свій найсвятіший обовязок супроти „Рідної Школи".

Головна Управа „Рідної Школи" Львів, Ринок ч. 10.

Виставка народнього мистецтва в Самборі.

Культурно-освітні установи Самбірщини дали почин до виставки українського народнього мистецтва, що триватиме від 25. жовтня до 5-го листопада. У ній беруть участь місцева „Просвіта" та „Бойківський Музей", крім цього відома львівська кооператива „Українське Народнє Мистецтво", косівська „Гуцульщина" та М. Чухрай. Зі зразками прикладного мистецтва звязано теж виставку книжки. Виставка приміщена в салі „Української Бесіди" при вул. Шопена 6. Українське громадянство Самбора та околиці матиме нагоду познайомитися з неодним мистецьким зразком нашої рідної творчости, а одночасно із численними цінними та художніми виданнями, які через недостачу книгарень, на жаль, не доходять до нашої інтелігенції.

Китайсько-японський конфлікт.

Безнадійність пацифікаційної акції, яку веде Рада Союзу Народів з приводу манджурських подій виступила в цілій повні. Комітет Пятьох приготовив, як відомо, резолюцію, яку Рада має вислати обом сторонам на Далекому Сході. Резолюція є повторенням ноти з 30. вересня ц. р. й визначує японцям найпізніший речинець евакуації Манджурії на 16. листопада. Одночасно стверджує зобовязання Китаю запевнити безпеку життя й майна японським горожанам в Манджурії та припинити протияпонську агітацію в Китаю.

Резолюція буде ще предметом дискусії на самій Раді, а тимчасом її предсідник Бріян приняв по черзі делегатів Китаю та Японії, подаючи їм до відома її текст. Ні один ні другий не був нею вдоволений. Не вияснила теж справи шифрована депеша, яку дістав японський делегат з інструкціями від свого уряду. Годі її як слід відчитати і тому делегат звернувся до Токіо за поясненням.

Тимчасом наспіли вісти, що в ріжних сторонах Манджурії розгорілися знову бої між японськими й китайськими військами. Китайці заатакували японські літаки, які у відповідь збомбардували місто Тао-Уафу. Бої ідуть також біля місцевости Тієлін.

ОСТАННІ ВІСТИ

ЗМІНИЛИ СОЙМОВИЙ РЕҐУЛЯМІН.

У пятницю йшла дальша дебата над зміною соймового правильника. Перший промовляв пос. Тон (Жид. Кл.), який сказав, що одним із позитивних учнів першого сойму був реґулямін, взорований на найкращих примірах. Тепер більшість хоче здавити посольську свободу. Думає, що сойм ще надумається та відішле справу до комісії. Дальше промовляли ще посли зі Стр. Людового Криса та Роґущак. Цей останній сказав, що опозиція для уряду неприємна, одначе корисна, колиб не спинювала „радісних розгонів". Польща булаб нині далеко ближче катастрофи. Мотивом внесення ББ. є не бажання удосконалити працю сойму, а страх перед його критикою. У звязку з внесенням про реґулямін подумають за кордоном, що в Польщі починається тяжка вн. боротьба.

Пос. Ладика (укр. соц. рад.) каже: Високий Сойме, що нині ще говориш! Із нашого українського становища, ця справа це нічого нового. Намордник посувається на одну-дві дірки на ремінці. Про свободу слова можна говорити лише там, де є право. Підчас одної з наших промов, почувся тут голос: Балакай до лямпи! Я цей оклик тепер розумію. Опозиція не вважається тут опозицією. Панове з ББ, іменованці, прийшли тут ділати, а не говорити. Прийшли лише ґімнастикуватися при голосуванні. Не дивота, що осуджують балакучість. Український нарід мовчить, та його мовчанка грізна. Краще булоб, колиб нарід міг уладити тисячу віч по 500 учасників, ніж балаканину тут. Панове з опозиції, послухайте скромної ради українського радикала: треба йти в народ.

Предсідник віцемаршал Полякевич повідомляє, що вплинуло внесення замкнути лісту бесідників. Палата ухвалила замкнути лісту бесідників.

До дискусії були ще записані посли Темпка (ХД), Жулавський (ППС), Тромпчинський (Кл. Нар.), Пасхальський (ББ). Всі вони промовляли.

Після промови справоздавця пос. Подоського приступили до голосування над внесенням про зміну реґуляміну. Маршал сойму повідомив, що палата відкинула внесення опозиції. Після того опозиція й національні меншини вийшли зі салі. Отже голосував лише ББ. Ухвалили зміну реґуляміну і при майже порожнім правім і лівім крилі пішли дальші наради сойму. На салі остав лише клюб ББ. і два комуністи, які на свій спосіб виявляли свої пол. погляди.

Найближче засідання сойму буде в середу.

Резиґнація віцемарш. Четвертинського.

Віцемаршал сойму Четвертинський (Кл. Нар.) повідомив маршала сойму, що тому, що соймова більшість прийняла зміни соймового реґуляміну, він зрікається уряду віцемаршала сойму. Також письмо прислали соймові секретарі Корнецький та Побожни.

КІНЕЦЬ СТРАЙКУ У ВАРШАВІ.

В 11. год. передполуднем 23. ц. м. закінчився італійський страйк службовиків варшавського маґістрату. Маґістрат прийняв усі домагання службовиків, м. ін. речинцеву виплату платень.

ЛЯВАЛЬ У ВАШИНҐТОНІ.

До Вашингтону приїхав Лявaль 23. жовтня в 15. год. На оф. принятті, улаштованім в честь Лявaля, було 100 визначних людей з ам. політичного світа. Крім през. Гувера, були амбасадори Кльодель, фон Прітвіц, Кортіс, марш. Петен. Лявaль сказав журналістам, що обговорить із през. Гувером усі справи, які торкаються Зл. Держав і Франції. Сподіється, що вдасться йому розвіяти неправдиві чутки, яких метою було поріжнити оба народи. — Відповідаючи на привітальні слова льорда-мейора Вашінґтону, сказав, що це, що през. Гувер запросив його до себе, Франція зрозуміла не лише як вислів давньої приязни Франції й Зед. Держав, а також так, що Зед. Держави вважають, що Франція в заг. заколоті остала сильною та здоровою завдяки праці й ощадности. Франція не бажає геґемонії в Европі, вона мирно настроєна, одначе мусить бути обережна. Народи й уряди мусять зрозуміти, що безпека висловлюється не лише формулами, а треба її зорганізувати.

Кореспондент Аваса повідомляє, що розмови Лявaля й Гувера йтимуть без свідків, лише з присутности двох перекладчиків.

НЕ ПРИЙШЛО ПОРОЗУМІННЯ З ҐАНДІЄМ?

„Дейли Герельд" приніс був чутку, що Мекдональдів уряд, який покличуть після виборів, змінить політику Анґлії супроти Індії. Конференція Круглого Стола після виборів збереться лише на одно засідання, на якім уряд ствердить невдачу конференції. Індійські делеґати кинуть Льондон 12. листопада. „Дейли Герельд" наводить теж переписку Мекдональда з Ґандієм, яка нібито стверджує неможливість осягнути порозуміння.

Мекдональд усе це заперечив. Він переписувався з Ґандієм зовсім по приятельськи й годі робити з того такі висновки, як це зробив „Д. Г." Уряд не змінить політики супроти Індії.

НОВИНКИ

— **Евген Говикович веде свою робітню футер у Львові, вул. Домініканська 4. Тел. 67-54**

— **Львівський Український Театр „Цвіркун" — постійною сценою.** Довідуємося, що управа Львівського Українського Театру „Цвіркун" винаняла до власної розпорядимости салю Ремісничо-Промислової Палати у Львові при Стрілецькій площі, яку переробляє на постійну сцену. В цій салі будуть іти вистави „Цвіркуна": ревії, народні песи, комедії і драми українського й европейського репертуару. Вистави подумані так, що кожного четверга піде премієра, в суботу і неділю вечором ревія або песа, а в неділю пополудні побутова народня українська песа для найширшої публики. Артистичний провід театру обняв відомий режисер польських сцен, п. Филип Кулґіговський. Перша вистава „Цвіркуна" в новій салі відбудеться в четвер 5. листопада ц. р. Буде це премієра нової ревії „Не банкротуєм" пера Анатоля Курдидика.

— **Симфонічний концерт Муз. Т-ва ім. Лисенка** відбудеться, як уже заповіджено, в салі Польського Музичного Т-ва (кіно „Аполо") у вівторок 27. ц. м. Концерт той викликав зрозуміле зацікавлення в цілому музичному Львові передовсім тому, що це вперше у нас буде виконаний твір визначного сучасного українського радянського композитора Бориса Лятошинського („Три танці" з опери „Золотий обруч"). Позатим почуємо ще симфонію Чайковського і вступ до „Співаків з Норимберґії" Вагнера. Диригентом цього концерту буде п. Антін Рудницький, б. головний диригент Державної Опери в Києві. Орхестра виступить в числі понад 60 душ. Дохід з концерту призначений на безробітних членів орхестри міського театру у Львові, серед яких є й немало українців.

— **Мистецька Виставка в Стрию.** Гурт малярів, що вийшов зі школи мистця О. Новаківського, влаштовує в малій (ґімнастичній) салі „Народнього Дому" в Стрию виставку своїх творів. Виставка почнеться в 12. год. дня 25. ц. м. й триватиме до 2. листопада ц. р. У виставці беруть участь наші молоді малярі і графіки, що вже здобули признання своєю творчістю не тільки серед нашого громадянства, але й чужинців. Вона й буде першою того роду виставкою в Стрию і треба сподіватись, що громадянство Стрия й околиці зустріне її радо та масовою участю не тільки дасть доказ своєї прихильности до молодого кадру наших мистців, але й пізнає віч на віч плястичне мистецтво в оформленні нових кист і молодих мистецьких душ.

— **З львівської хроніки.** В обороні зневаженої матері пробив ножем свого брата Казимира — Маріян Рабкевич при вул. Лицарській. Важко ранений Казимир лежить у лічниці. — На Сиґнівці найшли рано раненого 19-літн. муляра Вол. Кунця. Постріліив його невідомий бандит. — На Замарстинові згоріла клуня й паркан. — Їхав за скоро А. Ящишин з Тростянки, яворівського повіту, Галицькою вулицею. Дишель воза скинув вивіску з крамниці Міллера; шильд упав на голову Ал. Лютенка й ранив

його важко. Лютерин лежить у лічниці, Ящишин сидить у тюрмі. — Розпочався процес проти 17-літньої Марії Восковичівної, яка закопала живцем свою дитину 1. VIII. ц. р. у Глинянах. — Карний трибунал засудив за крадіж: Ігн. Ткачика та І. Дзюрдзя на 3 роки, І. Кондратича на 1 і пів року тюрми.

— **З краєвої хроніки.** У Голоску Малім, арештувала поліція 19-літню обманницю Ст. Ан. Ярошевську. — У Прокопаній біля Перемишля зачадилися три молоді парубки: Осип Головач, Михайло Долик і Станислав Горбач. Напалили камяним вугіллям у залізній печі й завчасно замкнули продув. Зачаджених відвезли до лічниці в Перемишлі.

— **Пожежа.** В Перемишлі в хаті адвоката д-ра Петра Войтовича пожежа заподіяла велику шкоду. Згоріла вся гардероба, м. ін. дорогі футра.

— **Розкопки в Забороллю на Волині.** Проф. Я. Гофман із Рівного перевів пробні розкопки могили з 300 літ перед Хр. у селі Заборолю. У могилі найшли черепки з глиняного посуду й залізне вістря. Останки в могилі показують, що в давних часах існував у тій околиці цікавий похоронний звичай. Тіло мерця палили на кострі, одначе його останків не складали в могилу: розсипали попіл по полі, або лишали на місці.

— **На силу дістаються до вязниці.** Останніми часами трапляється у Варшаві, що вязні просять вязничну управу, щоби їх передержала у вязниці довше, ніж їм присудили. Роблять це з крайної нужди. Управа не годиться. Тоді випущені на волю нарочно ломлять якийсь із карних параграфів, щоби таки дістати пристановище у вязниці. Таких випадків нотують чимраз більше.

— **Ініціятивний Студентський Комітет Львова** пригаду всім студентам (кам) високих шкіл та абсольвентам (кам) середних шкіл, мешканцям Великого Львова, про реєстрацію. Реєстрацію переводиться в канцелярії Т-ва Прихильників Освіти — Львів, вул. Супінського ч. 21. — до 31. жовтня ц. р. в понеділки, середи і пятниці в год. 19.—20., у вівтірки, четверги і суботи в год. 13.—14. Реєстрація усіх студентів(ок) обовязкова. — За Комітет: **Богдан Ластовецький, Ірина Гладка.**

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ПОВОРОТ ДО ЖИТТЯ".

Реклама каже про ідеальну пару коханців Дженіт Гейнор і Фарреля. Глядач знає заздалегідь, що ріжні збитки долі, які їх розєднують, мусять відступити перед силою любовного пасу цих вірних собі вибранців. Усе питання — як у 99 відсотках усіх фільм — у перипетіях. Основа конфлікту в цій фільмі виявляє повну недостачу фантазії американських кіно-лібретистів. Поведінка батька-міліонера, що карає свого сина за гуляще життя і протест сина у відповіді на неї це досить сумні документи американської психольогії, якщо вона справді так виглядає. Варт піти на таку фільму, щоби задати собі ломиголовку: який „моральний сенс" можна добути із такого замучування себе з любови?

КІНО „АПОЛЬО": „ТРАГЕДІЯ НА МОНБЛЯНІ".

Чудові картини природи, прегарні змагання на лещатах, подиву гідна виразна дикція аргистів (для тих, що хоч трохи розуміють французьку мову). Зрештою розмови займають тут мінімальне місце, — вони зайві. Зайвим є також епізод, що дає заголовок усій песі: смерть старого вченого, бо він не має ніякого звязку з усією темою фільми. Сюжет грає в ній мінімальну ролю; вся її сила в знимках природи Може їх навіть за багато **М. D.**

З судової салі.

Б. Кравців і 13 тов. перед львівським судом.

(Пятий день розправи.)

Сьогодні появилися на судовій салі перші свідки прокуратора, а відтак складали свої опінії судові знавці.

Цих перших свідків покликав прокуратор у звязку з переведеною у обв. Матийціва ревізією у Войнилові, підчас якої найдено в течці обвин. обтяжуючі матеріяли. Ця течка, а радше те, що у ній находилося, було цим обєктом, довкола якого скупчувалася в тому дні головна увага трибуналу, суддів присяглих, прокуратора і оборони. До неї відносилася й значна більшість питань, що впали в тому дні з уст суду й оборони.

Ця течка красується на судовому столі в салі, куди її кинули на стіс разом з іншими „лицами" цієї справи.

Примірники „Сурми", покровавлений капелюх Пісецького і подіравлені кулями чоботи постерункового Молевського, все це разом помішане, як кошмарний привид цеї кріваво: події. Від часу до часу предсідник або возний гребаються в тому стосі і видістають звідтіля потрібні речі.

РЕВІЗІЯ У МАТИЙЦІВА.

На обставини цеї ревізії зізнає перший свідок *Радонь*, пплодовнік слідч. поліції зі Львова. Він їздив до Войнилова арештувати Матийціва, якого застав у Нусі Дурбаківної, що була його нареченою. Свідок перевів тоді разом з іншими постерунковими ревізію і в його течці найшов „Сурму" і якусь масу. Матийців казав, що це мабуть цукор, але коли свідок покоштував, це було гірке.

Дальше оповідає, як підпалив дрібку цеї маси, а коли вона стала вибухати, Матийців кричав: „То не мої вибухові матеріяли! Пане Радонь, хто тут був у моїй кімнаті? Хто це вложив мені до портфелю?".

Далі свідок оповідає, як він їздив з обв. Дачишином під Бібрку, щоби відшукати револьвер, який він покинув втікаючи. Вони там весело забавлялися, фотографувалися разом і стріляли з револьверів до воробців. Це, що подає Дачишин про своє побиття і про це, як в лісі ставили його постерункові під дерево і стріляли — це все неправда.

В тому місці доходить до гострої сцени між свідком і обв. Дачишином. Цей останній нагадує йому, що підчас цеї поїздки до Бібрки цілком не був веселий і його мусіли конвоєнти провадити під руки, бо наслідком побиття був цілком ослаблений та не міг навіть ходити.

Свід. *Радонь* зі свого боку перечить цьому.

Д-р Біляк: Коли ви приїхали на ревізію до Войнилова, а коли відбулася ревізія?

Свід.: В 3. год. попол., а ревізію переведено у обв. в 7. г. вечором.

Д-р Біляк: Отже чотири години свідок просидів у поліц. станиці?

Свід.: Так.

Після нього зізнавав стар. постер. *Мотика*, що був при ревізії. Багато не бачив, ані не чув, бо коли до кімнати, де переводилася ревізія, ввійшов п. Цимбалістий, кооператор, він був занятий розмовою з ним.

Свідок *Черкавський*, постерунковий з Войнилова, що арештував і переводив ревізію в Матийціва, зізнає подібно як його попередник.

Оповідає м. ін., що обв. Матийців був зовсім спокійний до хвилини найдення в течці „Сурми" і вибухового матеріялу, що був похожий на цукор. Колиж витягнули з течки ці матеріяли, він побліл і зробилося йому слабо та просив води. На запит звідки воно там взялося, сказав, що не знає.

Обор. *д-р Біляк:* Чи в калуському повіті були якісь неспокої, або підпали?

Свідок: Ні цього не було, хіба в сусідних повітах.

Свідок *Белецький* теж постерунковий з Войнилова покликаний на ту саму обставину, що й Черкавський. Його подробиці не суперечать майже з подробицями попередника.

Оборонець *д-р Біляк* завдає свідкові ряд питань, що відносяться до переводженої ревізії в домі інж. Дурбака у Войнилові, а передовсім до моменту найдення течки.

Д-р Біляк: Хто ввійшов перший з постерункових до помешкання, де була течка?

Свід.: Не пригадую собі.

Д-р Б.: Чи ця течка була укрита чи лежала на верху?

Свід.: Вона лежала на якомусь куфрі, на верху.

Д-р Б.: Чи пригадуєте собі, щоби Матийців сказав про найдений пакуночок: Можливе, що наречена вложила до течки цукор.

Свід.: Так, пригадую собі.

В тому місці зводиться обв. Матийців і запитує свідка:

Чи пригадуєте собі, як я в моменті, коли ви витягнули з течки друки скрикнув: „Я не знаю, хто мені є ворогом".

Свід.: Так, пригадую собі.

Свідок *Марія Климкович*, що опікується домом інж. Дурбака у Войнилові, де ночував обв. Матийців.

Предс.: Чи до кімнати, де була течка, входив хтонебудь?

Свідок: Так, панна Лятавец, що принесла килими для одної учительки, що там мала замешкати.

Предс.: Як поводився обвин. в часі найдення цих річей?

Свід.: Обвин. побліл, затрясся та просив води. Пригадую собі, як кричав до мене: „Пані, тут хтось був, тут хтось був".

Прокуратор: Чи Лятавцівна могла так цю пачку скрити, щоби ви її не побачили?

Свід.: Ні.

При кінці зізнань того свідка, прокуратор оферував предсідникові покликання свідка Броніслави Лятавец на обставину, що вона не вложила до течки „Сурм" ані пороху.

ҐЕОЛЬОҐ, ХЕМІК, РУШНИКАР І ЛІКАРІ НА СУД. САЛІ.

В другій части розправи в тому дні подавали свої опінії професор ґеольоґії львівського університету *Роґаля*, у котрого працював науково обв. Кордюк та з яким відбував ґеольоґічні прогульки.

Хемік, професор *Вестфалевич* подав докладний розбір пальних матеріялів, найдених підчас ревізії в Матийціва і Кордюка.

У першого найшли хльорат, змішаний із тростиновим цукром, у другого терміт, що служить до споювання евент. топлення заліза.

Лікарі зі судової медицини *д-р Давидович* і *д-р Шуліславська* подали висліди секції, переведеної на постер. Молевським і Грицеві Пісецьким, о згинули під Бібркою. З цеї опінії виходить, що Молевський одержав 11 пострілів з двох ріжних сторін.

Вкінці рушникар *Сарторій* ствердив, що кулі, які найдено в тілі вбитого постерункового, могли походити з трьох револьверів ріжних калібрів, та подав, які ці калібри були.

На тому предсідник покінчив розправу того дня і переложив дальше її ведення до понеділка.

—o—

СПОРТ.

Біг навпростець.

В неділю 25. X. ц. р. влаштовує легко-атлет. секція України осінній біг навпростець. Траса бігу виносить ок. 4 км. Старт і мета на площі Сокола-Батька. Початок бігу в год. 10.30 перед полуднем. Зголошення до бігу приймає п. О. Верхола. Побідники одержать нагороди.

Недільні змагання.

В неділю 25. X. розіграє тім України й Гасмонеї змагання копаного мяча з ліговою Погонею. Змагання відбудуться на грищі Погоні. Початок: год. 2.30 попол. — В тому самому часі розіграє змагання репрезентація робітничих клюбів з II. Сокул-ом на грищі РКС за городецькою рогачкою. — В год. 11. на грищі Білого Орла стрінеться Білий Орел з Погонею I. Б.

Репрезентація Польщі розіграє міждержавні змагання з репрезентацією Югославії в Познані.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооператива дня 23. X. ц. р. за масло експортове та десерове пріва 3.10 зол., за літру сметани 1.10 зол., копу яєць 5.30—5.80 зол. за літру молока 23—24 сот.

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 24. жовтня, година 7·30 веч „Буря у склянці води“.

Неділя, 25. жовтня, година 7·30 веч. „Буря у склянці води“.

Театр Ріжнородностей:

Субота, 24 жовтня, год. 7·30 вечором „Несповнені мрії“.

Неділя, 25. жовтня, година 3·00 попол. „Моральність пані Дульської“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Траґедія на Монблян“ і додатки.

КАСІНО: „Бастер Кітон на фронті“.

КОПЕРНИК: „Мароканські ночі“.

ЛЕВ: „Прімабалеріна Його Цісарської Величности“.

МАРУСЕНЬКА: „Мароканські ночі“.

МІРАЖ: „Гріх і висновок“ та „Подружжя дітваків“.

ОАЗА. „На Заході без змін“ (Ремарка).

ПАЛЯС: Звукова фільма „Поворот до життя“ (Джанет Гейнор).

ПАН: „Відродження“ (на основі повісти Льва Толстого; Джов Гільберт)

ПАСАЖ: „Чорт із Арізони“ та звукові додатки.

ПРОМІНЬ: „Чоловік без шлюбу“.

СТИЛЕВЕ: „Ніч насолод“ (Ів. Петрович, Агн. Ештергазі).

УПХА: „Отруйна квітка“ з Лідею Даліта і „З димом пожеж“.

ХИМЕРА: „Я лише тебе любив“ (Мері Хрістіянс).

Програма радіо.

Понеділок 26. жовтня 1931.

Липськ (259,3) 19·30 Концерт. **Моравська Острава** (263,4) 16·30 Народні пісні. **Братислава** (278,8) 15·00 Концерт. **Брно** (341,7) 23·35 Танкова музика. **Гамбург** (372,2) 21·15 Хор. **Букарешт** (394,2) 20·15 Концерт. **Сотенс** (403,8) 20·15 Концерт **Берлін** (419) 19·15 Танковий вечір. **Харків** (426) 15·00, 20·00, Концерти. **Рим** (441,2) 17·30 Концерт. **Гельсінґфорс** (453,2) 16·00 Концерт. **Лянґенберґ** (472,4) 18·00 Пошесті недуги серед дітвори. **Прага** (486,2) 21·00 Хор. **Міляно** (500,8) 19·30 Всячина. **Брукселя** (508,5) 18·00 Концерт. **Відень** (516,4) 20·20 Опера: „Вбогий Генрик“. **Рига** (524,5) 20·15 Концерт. **Будапешт** (550,5) 17·30 Циганська музика. **Любляна** (575,8) 20·00 московська музика. **Ленінград** (1000) 18·30 „Сонішна енергія в техниці“. **Осльо** (1071,4) 22·05 Жіночий хор. **Калюндборг** (1153,8) 21·25 Данські пісні. **Москва** (1481) 15·00, 18·30 Концерти. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 19·30 Вільні знання на Радянщині.

Вівторок, 27. жовтня 1931.

Липськ (259,3) 19·40 Легка віденська музика. **Моравська Острава** (263,4) 16·00 Грамофонові кружки. **Братислава** (278,8) 17·50 Концерт. **Брно** (341,7) 12·35 Концерт. **Льондон** (356,3) 14·15 Концерт. **Гамбург** (372,2) 21·30 **Новітня музика. Букарешт** (394,2) 20·00 Концерт **Сотенс** (403,8) 19·01 Орґани. **Берлін** (419) 18·20 Італійські пісні. **Харків** (426) 18·00 20·00, Концерти. **Рим** (441,2) 21·00 Опера „Трубадур“. **Гельсінґфорс** (453,2) 18·40 Веселий концерт **Лянґенберґ** (472,4) 18·20 **Автом і радієм до гуцулів. Прага** (486,2) 19·00 Опера: „Продана суджена. **Міляно** (500,8) 21·00 Концерт. **Брукселя** (508,5) 21·00 Концерт. **Відень** (516,4) 17·00 Концерт жіночої музики. **Рига** (524,5) 21·30 Гітара. **Будапешт** (550,5) 21·10 Військова музика. **Любляна** (575,8) 20·30 Передача зі Загребу. **Ленінград** (1000) 15·00 Концерт. **Осльо** (1071,4) 18·45 Музика гармонійки. **Калюндборг** (1153,8) 22·15 Оперетково музика. **Москва** (1481) 17·00 Література й музика. **Кеніґсвустергавзен** (1634,9) 21·00 Концерт. **Париж** (1724,1) 21·45 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 25. жовтня 1931.

Львів (380.7) 11.58 Час із Варшави. 12.10 Про погоду дня. 14.20 Передача з Катовиць. 15.15 Передача з Варшави. 16.40 Виклад. 16.55 Оповістки. 17.45 Виклад. 17.30 Передача з Варшави. 19.00 Всячина. 19.25 Листування. 19.40 Для дітвори. 19.45 Передача з Варшави. 22.55 Висліди спортових змагань. 23.00 Танкова музика. Грам. кружок: 16.20.

Понеділок, 26. жовтня 1931.

Львів (380,7) 11.40 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Про погоду дня. 15.05 Передача з Варшави. 16.20 Навчання французької мови. 17.10 Передача з Варшави. 18.50 Всячина. 19.15 Листування. 19.25 Для дітвори. 19.45—24.00 Передача з Варшави. Грамофонові кружки: 12.15, 15.45, 16.40, 19.30.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Театр ім. С. Тобілевича. (Кооператива Український Театр).

ЖИДАЧІВ:
26. X. „Лялька“.
27. X. „Меді“.

Відтак театр виїзджає на кілька вистав до Стрия.

Український Театр під адм. проводом І. Волощука.

СТАРИЙ САМБІР:
25. X. „Циганка Аза“.

ТУРКА н/Стр.:
26. X. „Хмара“.
27. X. „Для щастя“.
31. X. „У вирі кохання“.

Готується до постановки „Поїзд мара“ і „20 днів тюрми“. З Турки вступить Театр ще на 2 вистави до Самбора. Репертуар оголошений буде в афішах. Склад трупи 23 особи. Власна концертово зіграна орхестра. 489

Український Подільський Театр.

ГУСЯТИН.
25. X. п. р. „Плач Ізраїля“.

ТОВСТЕ.
26. X. п. р. „Жінка Вампір“.

Вскорому часі Театр виставить народню оперетку „Козацьке Сватання“ і „Жидівський Розвід“.

Склад Театру 16 осіб, власна концертова орхестра під пров. п. Кашинця. Просимо ласкаво Вп. п. Акторів п. Янішевського і Єрофеєва подати свою адресу на імя Ю. Кононіва. 685

Ширші Сходини Союзу Українок відбудуться в понеділок дня 26. п. м. в год. 6 вечором в домівці Т-ва. На порядку реферат п. пос. Мілени Рудницької. 717

Подаємо до відома Вп. членів Т-ва Укр. Студ. Кат. „Обнова“, що І. повакаційні Ширші Сходини відбудуться в неділю 25 жовтня 1931 р. в год. 10-й в салі Богословської Академії при вул. Коперника 36. Участь членів обовязкова. — **Виділ.** 720

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає